

Вікторія ЖАБІНСЬКА

здобувачка освітньо-професійної програми

«Менеджмент», ЗУНУ

Науковий керівник – д. ф., доцент кафедри

менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ

Юлія МИКИТЮК

ЛОГІСТИЧНІ СТРАТЕГІЇ В УПРАВЛІННІ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

В умовах високої конкуренції та глобалізації ринку логістика перетворилася на один із ключових елементів ефективного функціонування підприємств та організацій. Управління логістикою забезпечує раціональний рух матеріальних потоків, оптимальне використання ресурсів і зменшення витрат, а також підвищення рівня сервісу й задоволення потреб споживачів. У цьому контексті зростає значення формування логістичних стратегій як системного підходу до досягнення довгострокових цілей організації.

Під логістичною стратегією слід розуміти довгостроковий план дій, спрямований на створення, підтримку та розвиток логістичної системи підприємства з урахуванням загальної бізнес-стратегії, особливостей зовнішнього і внутрішнього середовища, специфіки продукції та вимог споживачів. Така стратегія охоплює координацію матеріальних, інформаційних, фінансових та сервісних потоків з метою досягнення максимальної ефективності функціонування всієї організаційної системи.

Серед основних видів логістичних стратегій можна виокремити:

1. Стратегію мінімізації витрат, яка передбачає оптимізацію всіх логістичних процесів з фокусом на зниження собівартості продукції або послуги. Такий підхід застосовується підприємствами, що діють у висококонкурентному середовищі та прагнуть забезпечити низький рівень цін.

2. Стратегію сервісної орієнтації, головним завданням якої є максимальне задоволення потреб клієнтів, скорочення часу

доставки, підвищення гнучкості та швидкості реагування. Вона особливо актуальна для компаній у сфері електронної комерції, дистрибуції та сфери послуг.

3. Інноваційну логістичну стратегію, яка передбачає впровадження новітніх цифрових технологій (IoT, Big Data, штучного інтелекту, роботизації), автоматизацію складів, використання розумних систем управління транспортом. Такий тип стратегії забезпечує довгострокову конкурентну перевагу.

4. Стратегію інтеграції логістичних ланцюгів, яка полягає у тісній кооперації з постачальниками, посередниками та клієнтами з метою побудови єдиної, прозорої, синхронізованої логістичної системи. Це дозволяє скорочувати запаси, пришвидшити оборотність ресурсів і знизити логістичні ризики [1].

5. Глобальну логістичну стратегію, яка охоплює розробку механізмів управління поставками та дистрибуцією в умовах міжнародної діяльності, враховуючи різницю у законодавстві, культурі, інфраструктурі та валютному регулюванні.

Формування логістичної стратегії повинно базуватися на комплексному аналізі таких факторів, як внутрішні ресурси організації, стан логістичної інфраструктури, попит на ринку, специфіка продукції, наявні технології, рівень логістичних витрат, а також ризики та можливості зовнішнього середовища.

Важливу роль у процесі стратегічного логістичного планування відіграє інформаційна підтримка, яка включає використання спеціалізованих програмних продуктів (WMS, TMS, ERP-систем), що забезпечують автоматизацію обліку, аналізу та контролю логістичних процесів.

Логістичні стратегії мають бути тісно пов'язані з іншими функціональними стратегіями підприємства: маркетинговою, фінансовою, виробничою, кадровою тощо. Узгодженість і скоординованість усіх стратегічних підходів дозволяє досягати синергії в управлінні організацією та забезпечує її конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

Залежно від етапу життєвого циклу підприємства логістичні стратегії можуть змінюватися. Так, на етапі становлення доцільно орієнтуватися на гнучкість та адаптивність логістики, на етапі зростання – на масштабування системи та впровадження інновацій, на етапі зрілості – на зниження витрат, а на етапі реструктуризації – на перегляд логістичних потоків і пошук нових ринків.

Логістичні стратегії є не просто інструментом управління рухом ресурсів, а важливим складником стратегічного управління організацією в цілому. Їх ефективна реалізація дозволяє забезпечити стійкий розвиток, задовольнити вимоги споживачів, оптимізувати витрати та адаптуватися до викликів зовнішнього середовища. Успішна логістична стратегія завжди має базуватися на аналітичній оцінці, довгостроковому прогнозуванні та постійній інноваційній діяльності, що дозволяє підприємству бути гнучким, динамічним і конкурентоспроможним у мінливих умовах сучасної економіки (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика логістичних стратегій підприємства

Тип логістичної стратегії	Основна мета	Ключові інструменти	Переваги	Ризики
Мінімізація витрат	Зниження логістичних витрат	Аутсорсинг, оптимізація маршрутів, зменшення запасів	Зниження собівартості, підвищення рентабельності	Може знижувати рівень сервісу, ризик нестачі ресурсів
Сервісна орієнтація	Підвищення рівня обслуговування клієнтів	CRM-системи, швидка доставка, персоналізація	Лояльність клієнтів, розширення ринку	Високі витрати, залежність від вимог споживача
Інноваційна	Впровадження нових технологій в логістику.	Автоматизація складів	Конкурентні переваги, ефективність, гнучкість.	Висока вартість впровадження
Інтегрована (ланцюг постачань)	Єдність логістичних процесів з партнерами.	SRM, ERP-системи, стратегічне партнерство	Синергія, зниження дублювання, прискорення обігу.	Ускладнена координація, залежність від партнерів

Тип логістичної стратегії	Основна мета	Ключові інструменти	Переваги	Ризики
Глобальна	Оптимізація логістики на міжнародному рівні	Міжнародні контракти мультинаціональні склади логістичні хаби	Вихід на нові ринки, масштаби, зниження митних витрат	Юридичні бар'єри, валютні коливання

Примітка. Складено автором на основі [2]

Стратегія мінімізації витрат є ефективною в умовах жорсткої конкуренції та цінової чутливості споживачів, однак може супроводжуватися зниженням рівня обслуговування. Натомість сервісна стратегія дозволяє створити додану вартість для клієнта, проте вимагає значних інвестицій. «Інноваційна логістика забезпечує технологічну перевагу, гнучкість та адаптивність, але потребує високого рівня компетенцій персоналу й значного капіталовкладення» [3]. Інтеграційна стратегія сприяє побудові ефективного ланцюга постачання з мінімізацією дублювання функцій, тоді як глобальна орієнтується на міжнародну експансію, оптимізацію логістичних витрат і масштабування бізнесу.

Жодна з логістичних стратегій не є універсальною, і успішне підприємство повинно обирати або поєднувати кілька стратегічних підходів залежно від етапу свого розвитку, особливостей ринку, рівня конкуренції, інноваційного потенціалу та обсягу ресурсів. У результаті ефективного управління логістичною стратегією дозволяє не лише оптимізувати витрати та поліпшити якість обслуговування, а й забезпечити конкурентоспроможність і сталий розвиток організації в довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел

1. Ковальчук, Т. А. Логістичні стратегії підприємств в умовах цифрової трансформації. *Економіка та держава*. 2022. № 3. С. 45–49.
2. Іванова, Н. П. Стратегічне управління логістикою в умовах глобалізації. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2023. № 74. С. 112–118.
3. Микитюк П. П., Брич В. Я., Микитюк Ю. І., Труш І. М. Управління проектами: підручник. [для студ. вищ. навч. закл.]. Тернопіль, 2021. 400 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/27985>